

Kohtuasi C-34/23

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

24. jaanuar 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Sąd Okręgowy w Szczecinie (Koszalini regionaalne kohus, Poola)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

30. detsember 2022

Hageja:

RF

Kostja:

Getin Noble Bank S.A.

Põhikohtuasja ese

Hagi kostjaks oleva pangaga sõlmitud Šveitsi frangiga (CHF) indekseeritud hüpoteeklaenu lepingu tühistamise ja rahasumma tasumise nõudes, samuti hageja taotlus tagada tema mitterahaline nõue menetlusosaliste õiguste ja kohustuste reguleerimise abil menetluse ajaks ehk peatada hageja kohustus tasuda laenumakseid lepingus sätestatud summades ja tähtaegadel

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Direktiivi 2014/59 artikli 70 lõike 1 tõlgendamine, et teha kindlaks, kas selles õigusnormis ette nähtud keeld puudutab ainult võimalust tagada rahaline nõue täitmise teel või ka mis tahes tagamismenetluse algatamist kriisilahendusmenetluga hõlmatud üksuse suhtes

Eelotsuse küsimus

„Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012, artikli 70 lõige 1 puudutab ainult võimalust tagada rahaline nõue täitmise teel või ka mis tahes tagamismenetluse algatamist kriisilahendusmenetlusega hõlmatud üksuse suhtes?“

Liidu õigusnormid

Euroopa Liidu toimimise leping: artikkel 12, artikli 169 lõige 1

Euroopa Liidu põhiõiguste harta: artikkel 38

Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes: neljas, kahekümne esimene ja kahekümne neljas põhjendus, artikli 6 lõige 1, artikli 7 lõige 1

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012: põhjendus 5, artikli 70 lõige 1

Liikmesriigi õigusnormid

Poola Vabariigi põhiseadus (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej): artikkel 76

23. aprilli 1964. aasta tsiviilseadustik (Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny) (edaspidi „tsiviilseadustik“): artikkel 5, artiklid 22¹, 43¹, 44, 45, artikli 58 lõiked 1–3, artikkel 353¹, artikli 358¹ lõiked 1–4, artikli 359 lõiked 1 ja 2, artikli 385¹ lõiked 1–4

29. augusti 1997. aasta pangandusseadus (Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe): artikli 69 lõige 1, artikli 69 lõige 2 (31. augustil 2007 kehtinud redaktsioonis)

10. juuni 2016. aasta pangatagatisfondi, hoiuste tagamise süsteemi ja kriisilahenduse seaduse (Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji) (edaspidi „pangatagatisfondi seadus“): artikli 135 lõiked 1 ja 4

17. novembri 1964. aasta tsiviilmenetluse seadustik (Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks Postępowania Cywilnego): artikli 13 lõige 2, artikli 199 lõige 1, artikli 730 lõiked 1 ja 2, artikli 730¹ lõiked 1, 2, 2¹ ja 3, artiklid 731, 737, 738, artikli 743 lõiked 1 ja 2, artikkel 755

Faktiliste asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Eelotsusetaotluse esitanud kohus arutab RFi hagi Varssavis asuva GETIN Noble Bank SA vastu tuvastamise ja tasumise nõudes. Hageja nõuab kostjaga 31. augustil 2007 sõlmitud Šveitsi frangiga (CHF) indekseeritud hüpoteeklaenu lepingu tühistamiseks. Lisaks nõuab hageja, et kostja tasuks talle 80 657,30 Poola zlotti (PLN) koos kõrvalkuludega. Kõrvalnõudena nõuab hageja kõnealuse lepingu teatavate sätete tunnustamist keelatud lepingutingimusteks, mis ei ole hageja jaoks siduvad. Koos selle nõudega taotles hageja, et tema kasuks mõistetakse välja 28 780,01 Poola zlotti koos kõrvalkuludega.
- 2 Koos hagi esitamisega taotles hageja mitterahalise nõude tagamist menetlusosaliste õiguste ja kohustuste reguleerimise kaudu menetluse ajaks ehk nõudis, et peatataks hageja kohustus teha laenumakseid lepingus sätestatud summades ja tähtaegadel alates tagatise andmise päevast kuni kõnealuses asjas menetlust lõpetava kohtulahendi jõustumise päevani. Seda taotlust põhjendas hageja sellega, et tema õiguslik huvi tagatise saamiseks menetluse ajaks tuleneb asjaolust, et tagatise puudumine võib kaasa tuua rahalist kahju, kuna ta maksab regulaarselt laenu põhiosa intressimakseid, mis võib kaasa tuua tema vara koormamise ja kostja alusetu rikastumise.

Põhikohtuasja poolte peamised väited

- 3 Hageja väidab, et eelmainitud hüpoteeklaenu leping on tühine ja sisaldab keelatud lepingutingimusi, mis ei ole tema jaoks siduvad. Hageja hinnangul on tal rahalise kahju ohu tõttu õiguslik huvi kõnealuse mitterahalise nõude tagamise vastu.
- 4 Kostja ei ole veel hagi vastu vastanud, sest eelotsusetaotluse esitamise määruse tegemise hetkel ei olnud hagi ärakiri kostjale veel kätte toimetatud, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus arutab esmajärjekorras mitterahalise nõude tagamise taotlust.

Eelotsusetaotluse esitamise põhjuste lühikokkuvõte

- 5 Eelotsuse küsimuse esitamise vajaduse kohta märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et liidu õiguse tõlgendamine on vajalik selleks, et kohus saaks õigesti kohaldada liikmesriigi õigusnorme, mis käsitlevad mitterahalise nõude tagamise võimalust olukorras, kus kostja suhtes on algatatud (29. septembril 2022) kriisilahendusmenetlus, mille tulemusena anti panga ettevõtlustegevus üle pangatagatisfondi (Bankowy Fundusz Gwarancyjny) loodud sildpangale.

- 6 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tuleks hageja taotlus mitterahalise nõude tagamiseks käesolevas asjas põhimõtteliselt rahuldada, sest ta on oma nõuet põhjendanud ja tõendanud seadusliku huvi olemasolu tagatise saamiseks.
- 7 Pangatagatise fondi seaduse artikli 135 kohaselt aga lõpetatakse kriisilahendusmenetlusega hõlmatud üksuse vastu suunatud täite- või tagatismenetlused, mis on algatatud enne kriisilahendusmenetluse algatamist (lõige 1), kriisilahendusmenetlusega hõlmatud ettevõtte suhtes ei saa aga kriisilahendusmenetluse ajal täite- ega tagatismenetlusi algatada (lõige 4). Viimati mainitud õigusnorm võeti Poola õiguskorda üle direktiivi 2014/59 artikli 70 lõike 1 alusel.
- 8 Hageja hagi arutades tekkisid eelotsusetaotluse esitanud kohtul kahtlused seoses direktiivi 2014/59 artikli 70 lõike 1 tõlgendamisega ehk küsimusega, kas selles õigusnormis ette nähtud keeld puudutab ainult võimalust tagada rahaline nõue täitmise teel või ka mis tahes tagatismenetluse algatamist kriisilahendusmenetlusega hõlmatud üksuse suhtes.
- 9 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis, et on võimalik asuda seisukohale, et direktiivi 2014/59 artiklis 70 määratletud keeld saab puudutada ainult selliseid varalisi elemente, mis kuuluvad juba kriisilahendusmenetlusega hõlmatud ettevõtte varade hulka, võimalik sundtäitmine või tagatise andmine võiks aga tuua kaasa nende elementide väljumise kõnealusest varast täitmise või tagatise andmise tagajärjel. Kohtu hinnangul ei saa tagatismenetluse algatamise keeld seega puudutada varalisi elemente, mis veel selle vara hulka ei kuulu. Sellises olukorras ei takistaks kõnealune õigusnorm hageja taotluse rahuldamist.
- 10 Liidu õiguse kontekstis märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et direktiivi 2014/59 põhjenduse 5 kohaselt on raske leida põhjusi, mille tõttu ei oleks võimalik tagada selliseid mitterahalisi nõudeid panga vastu, mis on hõlmatud kriisilahendusmenetlusega, sest selles menetluses tuleb lähtuda põhimõttest, et võlausaldajate olukord ei tohiks muutuda halvemaks kui standardse pankrotimenetluse puhul.
- 11 Võttes arvesse eelviidatud asjaolusid, tegi eelotsusetaotluse esitanud kohus ettepaneku, et Euroopa Kohus vastaks esitatud eelotsuse küsimusele nii, et direktiivi 2014/59 artikli 70 lõige 1 puudutab ainult võimalust tagada rahaline nõue täitmise teel.
- 12 Lisaks märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Euroopa Kohtu senine praktika on keskendunud ainult direktiivi 2014/59 artikli 70 lõike 1 sõnasõnalisele tõlgendusele, mis aga ei võimalda saavutada liidu õigusnormides seatud eesmärke. Seega viitas eelotsusetaotluse esitanud kohus vajadusele tagada liidu õiguse täielik praktiline tõhusus.
- 13 Lõpetuseks taotleb eelotsuseküsimuse esitanud kohus Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 kohaselt kiirmenetluse kohaldamist, sest kohtuasja olemus nõuab selle

kiiret lahendamist, kuna on vaja lahendada mittevõralse nõude tagamise taotlus, mis tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt tuleb läbi vaadata viivitamatult.

TÖÖDOKUMENT